

Miljöprogrammet

VD/3132/00.01.02.00/2026

PT/MV/JK/SE/EA

Enligt 37 § i kommunallagen ska varje kommun ha en kommunstrategi, i vilken fullmäktige beslutar om de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi. Stadsfullmäktige har godkänt Vanda stads strategi "Framtiden bor i Vanda" för åren 2026–2029 vid sitt sammanträde 26.1.2026 § 3. Stadsfullmäktige har i sitt beslut om att godkänna strategin konstaterat att strategin genomförs via de strategiska programmen, de årliga bindande målen på stadsnivå som presenteras i budgeten, liksom verksamhetsområdenas och serviceområdenas styrkort.

I den godkända stadsstrategin anges följande om de strategiska programmen:

"Vi förverkligar strategin genom sex förändringsprogram. Vi lyckas med strategin när vi åstadkommer en målinriktad förändring inom dessa kunskapsbaserat utvalda programområden. De strategiska programmen är på stadsnivå och de leds över verksamhetsområdesgränserna. Vi utvecklar stadens ledningssystem och förmågor till stöd för att programmen ska lyckas.

De strategiska programmen är enligt strategin: livskrafts- och sysselsättningsprogrammet, programmet för integration, programmet för positiv områdesutveckling, säkerhetsprogrammet, ekonomiprogrammet och miljöprogrammet. Förändringsprogrammen täcker hela strategiperioden."

Vandas miljöprogram (2026–2029) samlar stadens klimat- och naturarbete till en strategisk helhet och styr hela stadskoncernen mot ett Vanda som är koldioxidsnålt, naturpositivt och förberett på klimatrisker. Vanda stads klimat- och naturarbete har under tidigare strategiperioder styrts genom Färdplanen för resurssmarthet. Miljöprogrammet fortsätter detta långsiktiga arbete och vidareutvecklar riktlinjerna i färdplanen.

Programmets huvudsakliga mål är att föra in de strategiska miljömålen i den praktiska verksamheten: i den dagliga ledningen, planeringen och beslutsfattandet. Programmet sammanställer de viktigaste temana i stadens arbete för ekologisk hållbarhet och lyfter fram de förändringsmål och behov som hänger samman med dem: begränsning av och anpassning till klimatförändringen, trygghet och stärkande av mångfalden i naturen, främjande av cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion samt hållbarhetsfostran och kompetensutveckling. Dessa teman har samlats i ett och samma program eftersom de är inbördes sammankopplade.

Under strategiperioden bör förändringen ske i de två centrala miljömålen i stadsstrategin: att stoppa utarmningen av naturen och att minska utsläppen av växthusgaser på ett beslutsamt sätt.

I enlighet med Vandas strategi strävar staden efter att **minska** de områdesbaserade **utsläppen av växthusgaser** med minst 80 % jämfört med 1990 senast 2030, med undantag för utsläppen från fjärrvärme. För fjärrvärmeutsläppens del är målet att uppnå klimatneutralitet senast år 2035. Årliga utsläpp som inte kan undvikas ska bindas i naturliga kolsänkor genom att lagra kol i den byggda miljön och vid behov kompenseras med utsläppsminskningsenheter. När det gäller fjärrvärme omfattar målet minskade utsläpp och avskiljning av de återstående utsläppen.

I fråga om utsläppen från konsumtion eftersträvas en minskning med 15 % under fullmäktigeperioden. Med målet för minskning av de konsumtionsbaserade utsläppen riktar man uppmärksamhet mot effekterna av stadens verksamhet utanför stadens gränser.

Naturpositivitet innebär att stadens verksamhet gör mer nytta än skada för naturen. I Vanda består naturpositiviteten av tre centrala helheter: icke-försämring av naturen, naturgärningar som ökar mångfalden samt naturens hjärtavtryck, dvs. naturens starkare roll i samhället och i människors tänkesätt.

Förändringens delområden

Miljöprogrammet syftar till att främja de strategiska huvudmålen förändring genom fyra delområden. Dessa delområden är en koldioxidsnål stad med cirkulär ekonomi, en naturpositiv stad, en klimatsäker stad och en miljövänlig stad.

En koldioxidsnål stad med cirkulär ekonomi fokuserar på koldioxidsnål stadsutveckling och främjande av den cirkulära ekonomin. Temat främjar produktion och användning av energi med låga utsläpp, hållbar rörlighet, en byggd miljö av hög kvalitet samt förstärkning av naturens kolbalans och upprätthållande av kollager. Betydande framsteg måste göras i arbetet med att minska utsläppen under denna fullmäktigeperiod för att det mål som uppsatts för år 2030 ska nås. Den största enskilda utsläppskällan i Vanda är trafiken. Inom trafikutsläppen är klyftan störst mellan den faktiska utvecklingen och de utsläppsminskningar som krävs.

En naturpositiv stad fokuserar på att värna om och stärka mångfalden i naturen och på att identifiera den mångsidiga nyttan av naturen. Man förbättrar naturens tillstånd genom att förstärka de ekologiska nätverken, trygga och förbättra naturtypernas ekologiska tillstånd samt genom att beakta artbeståndet som en helhet. Ekologiska nätverk består av nätverk av skogsområden, vattendrag och öppna områden (t.ex. ängar) som utgör grunden för naturens sammankoppling. Strömmande vatten, bäckar och rännilar är en viktig del av naturens mångfald i Vanda. När det gäller naturtyper är målen och åtgärderna inriktade på både naturmiljön och den byggda miljön, där målet är total icke-försämring och förbättring av det ekologiska tillståndet. I artarbetet ligger fokus särskilt på hotade arter, Vandas nyckelarter och invasiva främmande arter.

En klimatsäker stad fokuserar på anpassning till klimatförändringar och hantering av relaterade risker. I temat betonas identifiering av konsekvenserna av extrema väderförhållanden, såsom värmeböljor, skyfall och översvänningsrisker, och beaktande av dem i planering, byggande och underhåll samt i stadens serviceproduktion. Särskild uppmärksamhet fästs vid fenomenet med värmeöar i den täta och växande staden. Anpassningsåtgärderna förbättrar säkerheten i vardagen, invånarnas hälsa och resiliens samt främjar ekonomisk hållbarhet och social rättvisa.

En miljövänlig stad fokuserar på att stärka miljökompetensen och en positiv relation till naturen samt på att stödja aktörskapet i miljöfrågor. Målet är att inkludera färdigheter för en hållbar livsstil i vardagstjänster som småbarnspedagogik, skolor, bibliotek och ungdomsgårdar. Miljöfostran och färdigheter för en hållbar framtid byggs upp från småbarnspedagogiken till andra stadiet. Dessutom satsar staden på hållbarhet i upphandlingarna, eftersom upphandlingarna i stor utsträckning styr hur stadsrummet, servicen och verksamheten genomförs. Upphandlingarna spelar en central roll i stadens hållbarhetsarbete, eftersom minskad konsumtion och hållbara val är centrala i fråga om miljökriser. Hållbarheten i upphandlingarna stärks systematiskt inom hela organisationen genom strategiska mål och riktlinjer som utarbetats för upphandlingar, vilka omfattar en bred skala av den ekologiska

hållbarhetens olika delområden. Stadskoncernen fungerar som ett exempel på hållbar verksamhet, och genom ekostödverksamhet och miljöledning förverkligas programmets mål i vardagen. Personalens miljökompetens och engagemang stärks genom utbildning och introduktion samt genom att miljöfrågorna integreras i arbetets rutiner, verksamhetssätt och beslutsfattande.

Programmet har beretts i den sektorsövergripande miljögruppen och i den tidigare strategiperiodens miljöledningsgrupp. Våren 2026 inrättades sektorsövergripande styrgrupper för programmen, vilka har styrt beredningsarbetet under våren. Dessutom har programmen beretts och bearbetats i nära samarbete för att skapa en helhet där de olika delarna stöder varandra.

Stadsstyrelsen 7.9.2026 § 13

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) föreslå för stadsfullmäktige att Vanda stads miljöprogram för åren 2026–2029 godkänns,
- b) konstatera att halvtidsutvärderingen av det strategiska programmet görs som en del av halvtidsutvärderingen av strategin och att genomförandet av programmet rapporteras till fullmäktige årligen,
- c) konstatera att de strategiska programmen styr uppsättandet av strategiska årsmål, dvs. bindande mål, och
- d) befullmäktiga programdirektören att göra mindre tekniska justeringar i miljöprogrammet vid behov.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 21.9.2026 § 8

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar godkänna Vanda stads miljöprogram för åren 2026–2029.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Det antecknades att samlingspartiets fullmäktigegrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

”Samlingspartiets fullmäktigegrupp anser att målet bör vara att minska utsläppen från trafiken, inte att försvåra bilismen. Det viktigaste är att främja elektrifieringen av personbilstrafiken och andra utsläppsfria alternativ.”

Det antecknades att sannfinländarnas fullmäktigegrupp lämnade in följande protokollsuttalande i ärendet:

”Sannfinländarnas fullmäktigegrupp godkänner inte följande som skrivits på sidan 15 i miljöprogrammet: ”Vi försöker minska utsläppen från fordon genom att sänka hastigheten på de viktigaste trafiklederna.”

Det är oprecist också med avseende på stadens befogenheter. Vanda kan besluta om hastighetsbegränsningar på gator som staden förvaltar, men inte på statliga landsvägar, där statens väghållare ansvarar för trafikstyrningen och hastighetsbegränsningarna. Alla de viktiga transportlederna som avses i programmet omfattas därför inte av Vanda stads beslutanderätt.

Sannfinländarna anser inte att en allmän sänkning av hastighetsbegränsningarna är ett ändamålsenligt sätt att minska utsläppen från trafiken. I Vanda är hastighetsbegränsningarna 30–50 kilometer i timmen i tätorterna och på de vägar som förbinder stadsdelarna huvudsakligen 50–60 kilometer i timmen. Hastigheten är inte imponerande med tanke på de moderna bilarnas tekniska egenskaper.

Ytterligare sänkningar av begränsningarna utan en vägspecifik och evidensbaserad konsekvensbedömning skulle försämra trafikens smidighet, förlänga arbetsresor och resor för att uträtta ärenden och drabba särskilt invånare och företag för vilka det är nödvändigt att använda bil.

Hastighetsbegränsningarna ska baseras på en bedömning av trafiksäkerheten, bullret, trafikvolymerna och trafikflödet på varje enskild väg. De får inte användas som ett klimatpolitiskt medel för att straffa bilister i allmänhet. Trafikutsläppen bör minskas främst genom att främja elektrifiering av fordonsbeståndet, drivkrafter med låga utsläpp, laddningsinfrastruktur och smidighet i trafiken. När fordonsbeståndet elektrifieras minskar utsläppen från trafiken utan att människors rörlighet och näringslivets transporter försvåras i onödan. Sannfinländarnas fullmäktigegrupp anser att den aktuella meningen borde ha strukits ur miljöprogrammet.”

Bilagor:

- Miljöprogrammet (7.9.2026)

Anvisningar för sökande av ändring: 1 Besvärsanvisning

Närmare information: Marja Vuorinen, programchef, +358 50 314 5386
([fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))